

**CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL BİRİNCİL ÜRÜNLERDE
KALINTI İZLEME GENELGESİ
Genelge No: 2010/...**

I. Amaç

Bu genelgenin amacı; canlı hayvanlar ve hayvansal birincil ürünlerde yıllık olarak uygulamaya konulan kalıntı izleme planları ile izleme sonucunda olumsuz bir durumun tespitini takiben yürütülmesi gereken yasal işlemler ile geri izleme denetim programlarını uygulayacak yetkili merkezi ve yerel makam ile yetkili laboratuvarların çalışma usul ve esasları ile bu çalışmaların yürütülmesi sırasında yapılacak denetim ve kontrollerde uyulması gereken usul ve esasları belirlemektir.

II. Kapsam

Bu genelge; Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmeliğin Madde 4'ünde belirtilen canlı hayvanlar ve hayvansal birincil ürünlerde yıllık olarak hazırlanan kalıntı izleme planları ve bu planların uygulanmasıyla ilgili usul ve esasları kapsar.

III. Hukuki Dayanak

Bu genelge; 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, 1734 sayılı Yem Kanunu, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ile 1262 sayılı İspençiyarı ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu'na Yeniden Bazı Hükümler İlavetine Dair 3940 sayılı Kanun hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

IV. Tanımlar:

Bu genelgede yer alan önemli tanımların açıklamaları "Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmelik", ve "Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik"te verilmiştir. Bu yönetmeliklerde belirtilmeyen tanımlamalar aşağıda verilmiştir.

(a) "**Balık Çiftliği**" İnsan gıdası olarak tüketilmek amacıyla, balıkların havuz veya kafeslerde doğal veya yapay yemle beslenerek yetiştiriciliğinin yapıldığı yerleri,

(b) "**Balık Kuluçkahanesi**" Su ürünlerinin anaçlarından yumurta almak ve yumurtadan çıkan larvaları belli ağırlığa kadar (1-5 gr) büyütme için yapılan yerleri,

(c) "**Denetçi**" Kalıntı İzleme Planlarının kontrol ve denetim iş ve işlemlerini yerine getiren Gıda denetçisi, Su Ürünleri Denetçisi veya Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüğü'nde görevli olan veteriner hekimleri,

(d) "**Paketleme Tesisi**" Üretim çiftliklerinden elde edilen veya yetiştiricilik yapan çiftliklerden alınan ürünleri paketleyen tesisleri,

(e) "**Yetiştirme Partisi**" Aynı yerde ve aynı şartlarda yetiştirilen, aynı türdeki, aynı yaş gurubundaki ürün gruplarını,

(f) "**Fiili Üretim Kapasitesi**" Çiftliğin, bir yıl içerisinde pazar boyuna ulaştırdığı toplam ürün miktarını,

(g) "**Birincil ürün işleme tesisi**" Hayvansal birincil ürünü toplayan ve/veya işleyen, paketleyen işletmeler, mezbaha ve kesimhaneler ile su ürünleri işleme tesisi ile toptancısı ve perakende satıcısını,

(h) "**Genel Müdürlük**" Kalıntı izleme planları ile ilgili programların uygulanması ve izlenmesinde yetkili merkezi makam Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,

(i) “İl Müdürlüğü” Genel Müdürlük tarafından kalıntı izleme programlarının uygulanması için her yılın başında ilan edilen Bakanlık Tarım İl Müdürlüklerini,

(ii) “Laboratuvar” Genel Müdürlük tarafından kalıntı izleme programı kapsamında yer alan analizleri yapmak üzere her yılın başında ilan edilen Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri ile İl Kontrol Laboratuvar Müdürlükleri ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş laboratuvarları,

(j) “Pozitif Bulgu” Alınan numune sonuçlarının mevzuata uygun olmama durumunu ifade eder.

V. Sorumluluklar

1. Genel Müdürlük

Genel Müdürlük; her yıl için “Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmelik” hükümlerine göre Kalıntı İzleme Planlarının hazırlanmasından, bu planları uygulayacak İl Müdürlüklerinin ve laboratuvarların belirlenmesinden, kalıntı izleme planlarını uygulamak üzere İl Müdürlüklerine ve laboratuvarlara gönderilmesinden, elde edilen sonuçları ve kullanılan vasıtaları değerlendirerek gerekli verilerin toplanarak değerlendirilmesinden, uygulama sonuç raporunun konu ile ilgili kuruluşlara ve kamuya açıklanmasından ve ilgili yönetmeliklerde verilen diğer görevlerin yürütülmesinden sorumludur.

2. Mülkü Amir ve İl Müdürlükleri

Kalıntı izleme planlarının il bazında uygulamasından, alınacak tedbirler ile yapılan uygulamalardan o yerin en büyük mülki amiri (Vali ve Kaymakam), İl Müdürü ile İlçe Müdürü sorumludur. İl Müdürlükleri ve İl Müdürlüklerinin yetki verdiği İlçe Müdürlükleri Genelge’de anılan Yönetmeliklerdeki görevleri yürütmekten sorumludur.

İl Müdürlüğü izleme, denetim ve kontrol işlemlerinin daha etkili ve verimli bir biçimde sürdürülmesini sağlamak için bakımı yapılmış, uygun donanım ve ekipman temin etmelidir.

Kalıntı izleme planlarının yürütülmesiyle ilgili denetim ve kontrol hizmetleri Tarım İl Müdürlüğü bünyesinde Kontrol Şube Müdürlükleri, Hayvan Sağlığı Şube Müdürlükleri ve yetkilendirilmiş İlçe Müdürlükleri tarafından yürütülür.

İl Müdürlüğü izleme ve geri izleme kapsamında yapılacak çalışmalarda mevzuat çerçevesinde uygun ve yeterli sayıda denetçinin görevlendirmesinden sorumludur. Bu kapsamda canlı hayvan ve hayvansal birincil ürünlerde aşağıda belirtilen esaslar dahilinde çalışmaları yürütür:

İzleme Programları:

Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmeliğin Ek IV’ünde belirtilen esaslar dahilinde hazırlanan Kalıntı İzleme Planları üreticinin deposunda, çiftlik, kuluçkahane, kesimhane ve mezbahalarda üretim ve toplama merkezleri ile işleme tesisi, toptan ve perakende satış yerlerinde yürütülür.

İzleme çalışmaları orijin çiftliğe ulaşmayı sağlayacak şekilde, yetkili yerel makam tarafından gerçekleştirilir.

Geri İzleme Çalışmaları:

Geri izleme kapsamındaki çalışmalar; yetkili yerel makam çalışması ile gerçekleştirilir ve yapılacak çalışmalar denetim kapsamında yürütüleceğinden uygunsuzluk durumunda yasal

işlemlere esas olacak mevzuatta belirtilen esaslara uygun özellik ve sayıdaki denetçi geri izleme çalışmasında görev alır. Bu konuyla ilgili detaylı kurallar “Pozitif Bulguda Yapılacak Kontrol ve Denetimler” başlığı altında açıklanmıştır.

Denetçiler resmi kontrol numunelerinin alımından, hazırlanarak mühürlenmesinden, uygun şartlar altında transferinden, gelen analiz sonucuna göre yapılması gereken işlemleri yürütmekten sorumludur.

3. Laboratuvarlar

Kalıntı izleme programı kapsamında yetkilendirilen laboratuvarlar izleme ve geri izleme kapsamındaki denetim numunelerinin analizinden sorumludur. Bunun yanı sıra, ilgili İl Müdürlüğüne analiz raporlarını faks ve posta yolu ile göndermekten, görevli oldukları konularda ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından düzenlenen yeterlilik testlerine katılmak ve akreditasyon çalışmalarını yürütmekten, laboratuvar çalışmalarının izlenebilirliğini sağlamak için enstrümantal analizlere ait tüm verileri yedeklemekten, ayrıca, bu talimatta verilen diğer görevler ile Genel Müdürlükçe verilen diğer görevleri yürütmekten sorumludurlar.

Ulusal Referans Laboratuvarlar; yıllık kalıntı izleme programlarının oluşturulması sırasında yapılacak analizleri belirlemekten; plan kapsamında yapılması gereken yeni analizler için metod çalışmalarını gerçekleştirmekten; yıllık kalıntı izleme programında görev alacak rutin laboratuvarları belirlemek ve çalışmalarını koordine etmekten sorumludurlar.

Kalıntı izleme programlarında Ulusal Referans Laboratuvarlar ve sorumluluk alanları aşağıda belirtilmiştir.

Bornova Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ; Antibakteriyel maddeler (B1 grubu) ve kloramfenikol (A6 grubu) analizlerinde görevlidir.

Pendik Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ; Nitrofuran, nitroimidazol (A6) analizleri ile, anthelmentikler (B2a), antikoksidialler (B2b), NSAID (B2e), balda fumagillin (B2f) analizlerinde görevlidir.

Etlük Merkez Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ; Stilbenler/Steroidler (A1, A3), antitiroidal maddeler (A2), resorsilik asit laktonları (A4), beta agonistler (A5) ve pestisit (B2c, B3a, B3b) analizlerinde görevlidir.

İzmir İl Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü ; Ağır metaller (B3c) ve balda naftalin analizlerinde görevlidir.

Ankara İl Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü ; Ağır metaller (B3c), mikotoksinler (B3d) ve malaşit yeşili (B3e) analizlerinde görevlidir.

Genel Müdürlük bu görevlerde ve sorumlu laboratuvarlarda değişiklik yapabilir ve bu değişikliği konuda görevli İl Müdürlüklerine duyurur.

Sahit Numune Analizleri:

Şahit analizleri Bakanlıkça belirlenen ve ilan edilmiş Avrupa Birliği Referans/akredite laboratuvarında veya o konuda yetkilendirilmiş olan Ulusal Referans Laboratuvarında yapılır.

4. Denetlenen Tesis ve Çiftlikler

Kalıntı izleme programlarının uygulanacağı işletmeler hayvan ve hayvansal birincil ürünlerin gıda güvenilirliğinin ve izlenebilirliğin sağlanmasından müteselsilen sorumludur. Ayrıca su ürünleri işleme tesisleri de bu kapsamda değerlendirilir.

Bu Genelge'ye konu olan çiftliklerde kayıtlar Genel Müdürlüğün 2005/74 sayılı Genelgesine uygun olarak tutulur. Su ürünleri yetiştiricilik çiftliklerinde bu kayıtlara ilave olarak Ek 1-1'de verilen kayıtlar da tutulur.

Denetlenen çiftlik veya tesis sahibi/yöneticisi denetimi gerçekleştiren resmi yetkiliye yürütülecek izleme ve denetim çalışmalarında yardımcı olmak, denetim ile ilgili belgeleri temin etmek ve alınacak kararlara uymakla yükümlüdür.

Yetiştiriciler çiftlik kayıtlarını mevzuat hükümlerine uygun olarak tutmak ve muhafaza etmek zorundadır. Ayrıca kullanılan ilaçlara ait reçete, fatura veya irsaliyelerinin orijinalinin veya suretinin 5 yıl süre ile çiftlikte muhafaza edilmesi ve gerektiğinde kontrolü yapan Bakanlığımız personeline sunulması gereklidir.

Kesilmek üzere gönderilen hayvanlar ile işlenmek üzere gönderilen ürünler için Ek 1-2'de yer alan "Kesime Gönderilen Kanatlı Hayvanlara Ait Bilgi Formu" kanatlı hayvan yetiştiriciliği yapılan çiftliklerde; kümes sorumlusu veya kümesin düzenli kontrollerinden sorumlu veteriner hekim tarafından doldurularak kesimden en fazla 72 saat önce kesimin yapılacağı kesimhane ve/veya kombinaya ve bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğüne gönderilir.

Kendi otokontrol laboratuvarlarında ve/veya anlaşmalı bir laboratuvarında hammaddelerinde veteriner ilaçları yönünden kontrol yapan/yaptıran tesisler, yasaklı madde veya izin verilmeyen bir uygulamayı tespit etmeleri durumunda, olumsuzluğun tespit edildiği partinin temin edildiği kişi/kişilerin adres bilgilerini, bu kişilere verilmiş olan kayıt numaralarını ve tespit ettikleri olumsuzluğu derhal Tarım İl Müdürlüklerine bildirmeli ve gıda mevzuatında belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmelidir. Ayrıca otokontrol amaçlı yapılan analizlere ilişkin sonuçlar kayıt altına alınmalıdır.

Çiftlikte kullanılan ilaçlar ve diğer maddeler kapalı ve kilitli bir yerde muhafaza edilmelidir. Bu ilaç ve maddelerin ambalajı üzerinde mutlaka ilaç etken madde adı, kullanım amacı, son kullanım tarihi gibi mevzuatla belirlenmiş, yazılması zorunlu olan bilgileri içeren bir etiket bulunmalıdır. Etiketsiz ve ruhsatsız ilaç ve kimyasalların çiftlikte ve kuluçkahanelerde kullanılması ve bulundurulması yasaktır. Kullanımı yasaklanmış ve Hayvansal Kökenli Gıdalarda Veteriner İlaçları Maksimum Kalıntı Limitleri Tebliğinde o türde kullanımına izin verilmeyen farmakolojik maddelerin her ne suretle olursa olsun bulundurulması ve kullanımı yasaktır.

Kullanımı serbest olan ve Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış ilaçların kullanımlarında, kesinlikle verilen doz miktarı, veteriner hekim tarafından tavsiye edilen dozun üzerinde veya kullanım şekli dışında olmayacaktır.

Su ürünleri yetiştiricilik çiftlikleri veteriner ilaç kullanımının nasıl yapılacağı, kimin yapacağını, ilaç uygulanan su ürünlerinin nasıl belirleneceği gibi konuları kapsayan veteriner ilaç uygulama prosedürlerini yazılı olarak oluşturmalı ve çiftlikte bulundurmalıdır.

Çiftlikler, toplama merkezleri ile bal ve balık paketleme merkezleri birincil ürün işleme tesisleri ürünlerinde kalıntı tespit edilmesi durumunda uygulanmak üzere geri çekme prosedürlerini oluşturarak, yazılı hale getirmeli ve dosyalamalıdır.

Mevzuat kapsamında çiftlikte tutulması gereken kayıtlar uygulamayı bizzat yapan kişi (veteriner ilaçlar için veteriner hekim) tarafından tutulacaktır. Ancak, bu kayıtlarda meydana gelebilecek eksiklik ve aksaklık veya yanlış beyandan dolayı çiftlik sahibi veya çiftlik sahibi ile birlikte uygulamayı yapan veteriner hekim direkt olarak sorumlu olacaktır.

Yemlere direkt olarak kalıntı yaratan maddelerin üretim esnasında karıştırılması yasaklanmıştır. Hastalığın seyri ve reçeteyi yazan veteriner hekimin tavsiyesi uyarınca kullanımı serbest olan Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış maddelerin ilaçlı yemlerin bu konuda yetkilendirilmiş yem fabrikalarında usulüne uygun olarak hazırlanması suretiyle çiftlikte kullanımı mümkündür.

Birincil ürün işleyen tesisler (işleme, toplama ve paketleme merkezleri) menşei belgesi olmayan ürünü alamaz. Ayrıca birincil ürünü üreten gerçek ve tüzel kişiler ürün satışı sırasında Ek 1-2 ve 1-3'te verilen bilgi formunu doldurmak ve bir suretini satışı yaptığı tesis yetkilisine vermek zorundadır.

VI. Kalıntı İzleme Planları, Kontrol ve Denetim Usul ve Esasları

1. Planların Hazırlanması

Kalıntı izleme planları; ülke üretim rakamları ve bir önceki yıla ait sonuçlar ile risk değerlendirme raporları dikkate alınarak Genel Müdürlük tarafından yıllık olarak hazırlanarak çalışmaları yürütmekle görevli olan İl Müdürlükleri ile laboratuvarlara gönderilir. Ürün bazında hazırlanan bu planlar; aranacak maddeleri, metot bilgilerini, yasal işlem başlatma düzeylerini ve analizleri yapacak görevli laboratuvarları içerir.

İl Müdürlükleri her yıl en geç 30 Ekimde il sınırları içerisinde faaliyet gösteren tesis ve çiftlikler hakkında proje ve tahmini fiili üretim miktarlarını, süt işleyen tesisler için hammadde olarak kullandıkları süt türlerini (inek/koyun/keçi), adres bilgilerini o tesis için İl Müdürlüğüne verilen kayıt numaraları ile birlikte Genel Müdürlüğe gönderir.

Genel Müdürlük her yıl Mart ayı sonuna kadar konuda görevli İl Müdürlükleri ve laboratuvarlar ile ilgili kurum ve kuruluşlara resmi yazı ile kalıntı izleme planlarını gönderir. Ancak yetkili yerel makam Ocak ayından itibaren yeni plan gönderilinceye kadar bir önceki yılda yapılan planlamayı dikkate alarak numune alımına ve ilgili laboratuvarlara gönderimine başlar. Planlar gönderildiği tarihten itibaren o yıl için uygulanmaya başlanır. Genel Müdürlük gerekli gördüğü taktirde veya şartlar gerektirdiğinde yıllık planlarda değişiklik yapabilir.

İl Müdürlükleri; Genel Müdürlük tarafından gönderilen yıllık planların kendilerine ulaşmasını takiben 15 iş günü içerisinde, numune alımının yıl içerisinde eşit dağılımı sağlanacak şekilde Ek 2-1'de yer alan formata uygun olarak ay bazında ve yıl içinde dört dönem halinde ve her bir dönem arası 1 aydan az olmayacak şekilde kendi numune alma programlarını hazırlar. Planlama numune alımı mümkün olduğunca değişik işletmelerden alınacak şekilde yapılır. Belirtilen süre sonunda bu programların birer suretini Genel Müdürlüğe ve konuda görevli laboratuvarlara bildirir. Su ürünleri ve sütte numune alımının planlanmasında özellikle ilaç veya kimyasal maddenin kullanıldığı dönem hedeflenir. Balda ise toplama merkezleri ile paketlenme tesislerinin çalışma dönemleri, bal üreticileri için de hasat dönemleri esas alınır.

Hazırlanan bu programlarda hangi çiftlik ve tesislerin denetleneceğine dair bilgiler yer almaz.

2. Numune Alınması

A. Genel Kurallar

Numune alımı önceden haber vermeksizin denetçi tarafından yapılır.

Numuneler çiftlik personeli veya diğer kişiler tarafından hiç bir şekilde alınamaz. Ancak, çiftlikler, paketlenme tesisleri veya işletmeler otokontrol amacıyla özel analizler yaptırabilirler. Bu analizler resmi analiz sonucu olarak değerlendirilmez ve işlemler sırasında resmi analiz sonuçları dikkate alınır.

Numune; çapraz kontaminasyonu önleyecek ve numune özelliğini koruyacak şekilde uygun kaplara (plastik kap, torba, cam kavanoz, kafes gibi) konularak, numune kabının ağzı iyice kapatılarak mühürlenir. Numuneler ürün özelliğine bağlı olarak uygun şartlarda muhafaza edilerek (su ürünleri, süt, kırmızı et ve kanatlı etleri dondurularak), soğuk zincir bozulmadan ilgili laboratuvara en hızlı ulaşabilecek şekilde gönderilir.

Alınan numuneler için "Numune Alma Tutanağı"(Ek 2-2) ile "Numune Alma Etiketini" (Ek 2-3) doldurulur. Numune Alma Tutanağı numunenin alındığı işletmede 2 nüsha olarak düzenlenir ve ikinci nüsha işletmede bırakılır. Numune Alma Tutanağı laboratuvara gönderilmez. Numune Alma Etiketini yıpranmaya mahal vermeyecek şekilde numuneye eklenir.

Numune etiketine analiz amacı olarak “kalıntı izleme” (ilk numune için), “kalıntı izleme-geri izleme”, “kalıntı izleme-şüpheli” ifadelerinden uygun olanı yazılır.

Her bir numune aşağıda belirtildiği şekilde kodlanır. Geri izleme kapsamında alınan numune ve şahit numuneye aynı kod numarası verilir.

Kalıntı izleme planı kapsamında alacakları numuneler için İl Müdürlükleri Ek 2-4’te verilen örneğe uygun olarak “Numune Alma Kayıt Defteri” oluşturur ve numuneye ait bilgileri bu deftere işler.

Numunelere aşağıda belirtildiği şekilde kod numarası verilir.

Numune kod numarası : (Ürün Kodu).(İl Kodu).(Analiz Amacı).(Kayıt Defteri Sıra Numarası)

Ürün Kodu: Bal için “B”;
Süt için “S”;
Brolier için “KB”
Yumurta tavuğu için “KY”
Hindi için “KH”
Balık için “F”
Yumurta için “Y”
Büyükbaş için “EB”
Küçükbaş için “EK”

İl Kodu: Numuneyi alan İl Müdürlüğünün İl Trafik Kodu (Örn. İzmir için, 35)

Analiz Amacı: Kalıntı izleme numunesi için : KI

Kalıntı izleme şüpheli numuneleri için : KIS

Kalıntı izleme –geri izleme numunesi için : KGI

Kayıt Defteri Sıra Numarası : “00...”

ÖRNEK: İzmir İl Müdürlüğü tarafından kalıntı izleme programı kapsamında alınan balık numunesinin kodlaması: F.35.KI.018

Silinmiş: olmalıdır.

- Çiftlik kontrolü ve denetimi sırasında etiketsiz ilaç bulundurulması ve/veya etiketsiz bir kimyasal tespiti gibi denetçinin şüpheli bir durumla karşılaşması durumunda bu maddelerden numune alımı yapılır. Şüpheli maddenin tespiti ve özellikle yasaklı bir madde (kloramfenikol, nitrofuran vb.) olup olmadığının kontrol edilmesi amacıyla uygun görülen Ulusal Referans Laboratuvarında analiz yapılamaması durumunda Bakanlıkça yetkilendirilmiş bir yurtiçi/yurtdışı laboratuvara gönderilir. Analiz ve numune gönderimi ile ilgili tüm masraflar üretici tarafından karşılanır. Şüpheliye maruz kalan çiftlikten gerekirse ürün, yem ve sudan numuneler alınarak ilgili laboratuvara analiz için gönderilir.

- Numuneler yetkili yerel makam tarafından uygun koşullarda laboratuvarlara gönderilir.

B. İzleme Numunelerinin Alımı

- İzleme numuneleri 1 adet asıl olarak alınır ve şahit numune alımı yapılmaz.

- Numune miktarı kanatlı canlı hayvanlarda 1 adet, diğerlerinde minimum 200 gr olacak şekilde gerçekleştirilir.

- İzleme programı kapsamında laboratuvarlara numune gönderimi her yılın Aralık ayının 15’i itibariyle tamamlanır.

- İnek sütü dışındaki sütler için (koyun, keçi, manda); bu sütleri işleyen tesis varsa tesisten, yoksa üreticiden numune alımı gerçekleştirilir.

- Su ürünleri yetiştiricilik çiftliklerinden yıllık numune alma programları kapsamında alınacak numuneler, mevcut çiftliklerin en az %10' unu temsil etmelidir.
- Kanatlı ve süt hayvanlarında denetlenen çiftliklerin seçiminde 2005/74 sayılı Genelge esasları dikkate alınacaktır.
- Kanatlı için çiftlikten numune alınımında 30 günlük ve üzerindeki hayvanlardan numune alımı yapılmalıdır.
- Yetkili yerel makam yerel veriler, üreticiye ait bilgiler, semirtme sistemi ve üreme gibi durumlar göz önüne alınarak hazırladıkları yıllık programları doğrultusunda hangi çiftliklerden veya birincil üretim yerlerinden numunelerin alınacağını belirler. Burada dikkat edilmesi gereken husus; o ilde üretim yapan tüm çiftliklerin program dahilinde en fazla 5 yıl içerisinde denetlenmesine olanak verecek şekilde düzenlemenin yapılmasıdır.
- Su ürünlerinde program dahilinde numune alınacak çiftlik belirlenirken, yukarıdaki hususlara ilaveten fiili yetiştiricilik miktarı 50 ton/yıl ve üzeri olan çiftlikler ile AB' ye ihracat yapan tesislere öncelik verilir.
- Çiftlikten alınacak numunelerin seçiminde; farmakolojik maddelerin kullanımının belirtileri, hayvanlarda seksüel değişiklikler, davranış değişiklikleri, konformasyonu çok iyi olan hayvanlar, farklı olması gereken hayvanlarda gelişmenin aynı düzeyde olması durumlarına dikkat edilir.
- Kanatlı canlı hayvan alımı yetkili yerel makam plazma alımını gerçekleştiremiyorsa yapılır.

C. Geri İzleme Numunelerinin Alımı

- Geri izleme çalışmalarında alınacak numuneler denetim numunesi olarak kabul edileceğinden numune alımı; partiyi temsil edecek şekilde, mevzuatına uygun şekilde biri şahit olmak üzere iki takım olarak gerçekleştirilir.
- Geri izleme numuneleri İl Müdürlüğünde bekletilmeksizin uygun muhafaza şartları oluşturularak azami 24 saat içerisinde "ACİL ANALİZ TALEBİ" kaşesi ile istenen analiz için görevli Ulusal Referans Laboratuvara gönderilir ve laboratuvarlar numuneyi bekletmeksizin analizi yapar.
- **İzin verilmeyen uygulamanın tespiti durumunda**, "3. İstatistikî Metotla Numune Alımı" alt başlığında belirtilen sayıda numune alımı gerçekleştirilir. Bu numunelerin her biri için ayrı şahit numune alımı da yapılır.
- **Maksimum kalıntı limitlerinin aşılması durumunda**, geri izleme yapılan çiftlikten usulüne uygun olarak biri şahit olmak üzere iki takım numune alımı yapılır.
- Numune alınan hayvanların resmi işaret taşıması sağlanır ve bu durum tutanakla kayıt altına alınır.
- Resmi kontroller sonuçlanıncaya kadar hayvanların çiftlikten ayrılmasına izin verilmez ve tanımlanmış hayvanlar kontrol altında tutulur.
- İzleme programında numune alımı orijin çiftliğin bulunmasına imkan vermeyecek şekilde yapılmak zorunda kalındıysa; geri izleme kapsamında orijin çiftlik bulunmasına yönelik çalışmalar başlatılır ve bu aşamada orijin çiftlik olması muhtemel çiftliklerden biri şahit olmak üzere iki takım numune alımı yapılır.
- Geri izleme kapsamında çiftlikte yem numunesinin alınımında; Yem Numunesi Alma Yönetmeliği'ne uygun numune alımı sağlanır. Yem numunesinin alımı öncelikle kapalı torbalardan yapılır. Üreticinin yemini dökme olarak kullanması durumunda, çiftlik sorumlusundan silonun kime ait olduğuna dair kayıt ve belgeler istenir. Numune Alma Tutanağına silo sorumlusu yem fabrikası veya çiftlik olarak belirtilir. Silonun yem fabrikasına ait olması durumunda ilgili belgeler Numune Alma Tutanağına eklenir.
- Şahit numune, ilk numunenin analiz sonucu gelene kadar İl Müdürlüğünde, numune özelliklerinin korunması için gerekli tüm önlemler alınarak uygun şartlarda muhafaza edilir.

3. İstatistiki Metotla Numune Alımı

İstatistiki metotla numune alımı izleme sonucunda izin verilmeyen bir uygulamanın tespiti halinde uygulanır. Bu kapsamda;

- Resmi kontrol altında tutulan süt ineği çiftliğindeki tüm hayvanlar, bal üreticisinde kovanlar ve balın depolandığı kaplar, kanatlı ve su ürünleri çiftliklerinde ise yetiştirme dönemleri baz alınarak üretim yerleri Kalıntı İzleme Yönetmeliği'nin 19. maddesi gereği işaretlenir.

Kanatlı, Büyükbaş ve Küçükbaş hayvanlardan alınacak numune sayısı*

% 99 güven seviyesi temel alınarak geriye izleme yapılan çiftliklerden canlı hayvanlar için alınacak numune sayısı aşağıdaki tabloya göre belirlenir.

Grup büyüklüğü	Alınacak numune sayısı
10	10
50	17
100	19
1.000	21
10.000	21

*: Süt hayvanlarından hormon için idrar, diğerleri için süt numunesi alınır.

Su ürünlerinden alınacak numune sayısı

Yetiştirme dönemleri, bakım, besleme şartları ve hasat zamanları göz önüne alınarak çiftlikteki ürünler veya hayvanlar partilere ayrılır. Parti ayırımı yapılırken, mümkünse minimum 6 ayrı parti olacak şekilde gruplama yapılır. Her partiden biri şahit olmak üzere iki takım numune alımı yapılır.

Baldan alınacak numune sayısı

Üreticinin deposundaki ürünler partilere ayrılır. Parti ayırımı yapılırken, mümkünse minimum 6 ayrı parti olacak şekilde gruplama yapılır. Her partiden biri şahit olmak üzere iki takım numune alınır.

4. İzleme Programı Kapsamında Kontroller

A. Çiftlik Kontrolleri

-“Denetlenen tesis ve çiftlikler” bölümünde belirtilen kayıtların düzenli tutulup tutulmadığı, özellikle kullanılan maddelerin atım sürelerinin belirlenmesine yönelik olarak kullanıma başlama ve bitiş tarihleri, doz, uygulama şekli ve su ürünleri için ayrıca su ısı bilgilerini içeren kayıtların tutulup tutulmadığı incelenir. Balık çiftliklerinde bu kayıtların havuz, kafes veya ofşor bazında tutulmuş olması gereklidir. Kayıtlar üzerine “İNCELENMİŞTİR” kaşesi basılarak imzalanır.

- Kayıtlarda ve çiftliklerde tespit edilen maddelerin ruhsatlı olup olmadığı, nereden temin edildiği, bu maddelere ilişkin reçete ve faturanın bulunup bulunmadığı incelenir.

- Denetimde illegal maddenin bulunması durumunda illegal maddeye el konularak durum tutanakla tespit edilir. 3285 sayılı Kanun gereği yasal işlem uygulanır.

- Fiili kapasiteye bakılmaksızın bütün su ürünleri yetiştiricilik çiftlikleri yılda en az bir kere denetlenir. Denetimde Ek 2-5'te verilen form kullanılır.
  - Çiftlikte; 2005/12 numaralı İlaçlı Yem Tebliği'ne aykırı olarak ilaçlı yem üretimi yapıp yapılmadığı, geriye ve ileriye yönelik izlenebilirliğin tesis edilip edilmediği araştırılır.
  - Geri çekme prosedürü ve kayıtları incelenir.
- İzlenebilirliğin sağlanmadığının tespit edilmesi durumunda mevzuat çerçevesinde yasal işlem başlatılır.

B. Tesis Kontrolleri:

İzleme numunesi alınırken tesis denetimi yapılmadığından bu aşamada tesiste sadece geriye yönelik izlemeye ait kayıtların (Ek 1-2 ve Ek 1-3'te yer alan formlar dahil) varlığı araştırılır.

İlaç atım süresi tamamlanmadan kesime gönderilen canlı hayvanlar ile kesilen ve/veya işlenen ürünler için "VII- Denetim Numunelerinde Pozitif Bulguda Yapılacak İşlemler", "Denetim ve Yasal İşlemler" başlığında yer alan hükümler uygulanır.

Tesiste izlenebilirliğin sağlanmadığının tespit edilmesi durumunda mevzuat çerçevesinde yasal işlem başlatılır.

5. Geri İzleme Numunesi Alımı Aşamasında Yapılacak Denetimler

A- Çiftlik Denetimleri:

- Şüpheli çiftlik/üreticide geri izleme çalışması kapsamında denetim başlatılarak Ek 2-6'da belirtilen uyarı mektubu elden verilir.
- İzleme Programı kapsamında yapılan çiftlik kontrollerine ilave olarak Kalıntı İzleme Yönetmeliği'ne uygun olarak detaylı denetimler başlatılır. Gerekirse ilaç uygulamasını yapan veteriner hekim muayenehanesi, ilaç satış noktaları ve yem fabrikaları da denetime dahil edilir. Ayrıca kesimhane, işleme tesisleri, toplama ve paketleme merkezleri de denetim programına dahil edilebilir.
- Tespit edilen orijin çiftliğin ya da toplama merkezinin başka bir ilde olması durumunda; olumsuzluğu tespit eden İl Müdürlüğü, şüpheli/orijin işletmelerde bu Genelge'de belirtilen geri izleme çalışmalarının yapılmasını ilgili İl Müdürlüğünden yazı ile ister. Geri izlemeyi yürüten İl Müdürlüğü yaptığı çalışmalara ait sonuçları talebi yapan İl Müdürlüğüne en kısa sürede bildirir.
- Denetim sırasında çiftlikteki hayvan sayısı (fiili kapasite) tutanakla belirlenir.
- Problemin çıktığı çiftlik sorumluları ve çalışanları veteriner ilaç kullanımı, mevzuatımız ve gerekli görülen diğer konularda eğitilir ve bu eğitim kayıt altına alınır.
- Yetkili yerel makam tarafından pozitif bulgu tespit edildiğinde Ek 2-9'da ve geri izleme çalışmaları tamamlandığında 2-10'da verilen Pozitif Kalıntı Bulgusu Bildirim Formu doldurularak Bakanlığa gönderilir.

Balda izleme numunesinde naftalin bulunması durumunda:

- Arı yetiştiricisine bal mumunu nereden satın aldığı, bu mumu hangi koşullarda sakladığı ve muhafazasında hangi metodu kullandığı sorulur.
- Denetçi, arı yetiştiricisinin uyguladığı muhafaza koşullarının güve oluşumunu önlemeye yetecek şekilde olmadığına kanaat getirdiğinde, elinde bulunan bal mumundan numune alarak laboratuvara analiz için gönderir.
- Bal mumunu satın aldığı işletme tespit edilir ve bu işletmenin gıda denetim programı kapsamında naftalin açısından izlenmesi sağlanır.
- Petek üreticisinin başka bir ilde olması durumunda bağlı olduğu İl Müdürlüğüne yazı yazılır ve bu çalışmalar o İl Müdürlüğü tarafından yürütülür.

B- Tesis Denetimleri:

- a- Hammadde kabulüne ilişkin kayıtlar,
- b- Kabul edilmeyen ürünün iade veya imhasına ilişkin kayıtlar,
- c- Veteriner ilaç kalıntı, bulaşanlar ve mikotoksinler açısından otokontrol amaçlı yapılan analiz kayıtları,
- d- Geriye ve ileriye yönelik izlenebilirliğin tesis edilip edilmediği,
- e- Geri çekme prosedür ve kayıtları

incelenir.

Yapılan denetimlerde uygunsuzluk bulunması durumunda “VII. Denetim Numunelerinde Pozitif Bulguda Yapılacak İşlemler” bölümdeki işlemler uygulanır.

6. Analiz Ücreti

Bu Genelge'nin geri izleme bölümünde ücretli yapılacağı belirtilen analizler, şahit numunelerin analizi, geri izleme çalışmalarında orijin çiftlikten istatistiki metoda göre alınan numunelerin sonuçlarının en az bir tanesinin pozitif olması durumunda, bu analizlere ait masraflar ile diğer araştırmalara ait tüm masraflar denetlenen işletmenin sahibi tarafından ödenir. Bunun dışındaki bütün analizler (orijin çiftliği bulmak üzere geri izleme numuneleri, ilk numunede hızlı testlerde elde edilen sonuçların bir başka laboratuvar tarafından doğrulanması analizleri dahil) ilgili laboratuvarlara analiz amacı açıkça yazılmak kaydı ile resmi izleme ve denetim numunesi olarak değerlendirileceğinden analiz ücreti alınmaz ve numunelerin gönderilme ücretleri İl Müdürlüklerince karşılanır.

7. Numunelerin Analizi, Analiz Sonuçlarının Raporlandırılması ve Değerlendirilmesi:

- Laboratuvarlar izleme numunelerini Müdürlüklerine ulaşmasını takiben 15 iş günü, geri izleme numunelerini ise bekletmeksizin en fazla 3 iş günü içerisinde analiz ederek raporlarını hazırlar.

- Laboratuvar pozitif kalıntı bulgusu tespit ettiği analiz sonucunu ilgili İl Müdürlüğüne derhal faks ve posta yolu ile raporlar.

- Geri izleme analizlerinde hızlı testler kullanılmaz. Bu nedenle İl Müdürlükleri bu analizler için uygun laboratuvara numune gönderimi yapar.

- Analiz raporunda her bir analiz için “raporlama limiti” verilir, tespit edilemeyen maddeler için “Tespit Edilebilir Düzeyde Bulunmamıştır” ifadesi yazılır. Raporda; eseri, var, yok, sıfır, bulunamadı” gibi ifadeler yer almaz.

- Laboratuvarlar analiz sonuçlarını değerlendirmez.

- Laboratuvar analiz raporunu 3 nüsha düzenler. 1 nüshasını laboratuvar da dosyalar. Diğer 2 nüshasını değerlendirme yapılmak üzere ilgili İl Müdürlüğüne gönderir.

- Yasaklı bir maddenin tespiti durumu hariç hızlı testlerle (ELISA, Charm II, Delvotest vb.) yapılan analizler doğrulanmadan İl Müdürlüğüne gönderilmez. Yasaklı madde tespitinde ise ilgili İl Müdürlüğü ve Genel Müdürlük yazı (Faks ve posta) ile bilgilendirilir.

- İl Müdürlüğü analiz raporunun değerlendirmesinde ilgili mevzuat hükümleri dikkate alınır.

- Muayene ve Analiz Raporları işyerlerine bir yazı ekinde bildirilir.

- Numuneye ait analiz raporunun mevzuata uygun olması halinde, sonuç raporunun kendilerine bildirilme tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde, işyeri sahibi ve/veya sorumlu yöneticisi tarafından şahit numune geri alınabilir. Süresi içinde geri alınmayan şahit numune ile ilgili olarak işyeri herhangi bir hak talebinde bulunamaz ve numune İl Müdürlüğüne imha edilir.

VII- DENETİM NUMUNELERİNDE POZİTİF BULGUDA YAPILACAK İŞLEMLER

1-Tebligat, İtiraz, Şahit Numune Gönderimi

- İl Müdürlüğü, geri izleme numune sonucunun pozitif olması durumunda, numunenin alındığı üretici, çiftlik veya tesise yasal işlem yapılmak üzere tebligatta bulunur (Ek 2-7). Bu tebligata olumsuz sonuç bildiren analiz raporunu ekler.

- İşyeri sahibi ve/veya sorumlu yöneticisinin numuneye ait muayene ve analiz sonuçlarına, kendilerine tebliğden itibaren 15 gün içerisinde itiraz hakkı mevcuttur.

- Bu tebligata ilgili tesis ve/veya üretici tarafından itiraz edilmesi durumunda, İl Müdürlüğünde muhafaza edilen şahit numune analizinin Bakanlıkça belirlenecek Avrupa Birliği Referans/akredite laboratuvarında veya analiz yapıldığı Ulusal Referans Laboratuvarında yaptırılacağı, bu konuda yapılacak itiraz yazısında analizin hangi laboratuvarında yaptırılmak istendiğinin bildirilmesi istenir.

- İşyeri sahibi ve sorumlu yöneticinin denetim numunelerinin alımı sırasında itiraz hakkını kullanmak istediklerini yazılı olarak talep etmeleri durumunda, ilk numune analiz sonucunun olumsuz çıkması halinde sonuca itiraz etmiş kabul edilir. Şahit numune işyeri sahibi veya sorumlu yöneticisi tarafından talep edilen yurtiçi/ yurtdışı laboratuvara analiz için gönderilir.

- İtiraz olması durumunda şahit numune itiraz dilekçesinde belirtilen laboratuvara gönderilir.

- Şahit numuneye ait muayene ve analiz sonuçları kesin olup, verilecek karara esas teşkil eder. İtiraz durumunda, şahit numune ile ilgili tüm masraflar işyerince ödenir.

- Yem numunelerinde de aynı yol izlenir.

2- Denetim ve Yasal İşlemler

A- Çiftliklerde:

- VI. Kalıntı İzleme Planları, Kontrol ve Denetim Usul ve Esasları bölümü, 2. Numune Alınması ve Kontroller alt başlığında belirtilen kontrollere ilave olarak detaylı denetimler başlatılır. Gerekirse ilaç uygulamasını yapan veteriner hekim muayenehanesi, ilaç satış noktaları ve yem fabrikaları da denetime dahil edilir.

- Denetleme yapılan çiftlikte “çiftlikte tutulması gereken kayıtların” olmaması veya usulüne uygun olarak tutulmadığının tespit edilmesi, tesisin izlenebilirlik hükmünü yerine getirmediğinin belgelenmesi durumunda 5179 sayılı Kanununun 16’ncı maddesinde belirtilen izlenebilirlikle ilgili hükümlere uymamaktan yasal işlem başlatılır.

- Tesiste ilaçlı yemin hazırlandığına dair delillerin bulunması durumunda 2005/12 sayılı İlaçlı Yem Tebliği’ne uygun üretim yapıp yapılmadığı denetlenir. Uygunsuzluk durumunda 1734 sayılı Yem Kanunu gereği gerekli yasal işlem yapılır.

- Numune alınan hayvanların resmi işaret taşıması sağlanır ve bu durum tutanakla kayıt altına alınır.

- Resmi denetim ve kontroller sonuçlanıncaya kadar hayvanların çiftlikten ayrılmasına izin verilmez. Bu amaçla düzenli olarak yapılacak kontroller ile çiftlikteki hayvanların takibi sağlanır.

- Çalışmalar tamamlandıktan sonra konuya ilişkin detaylı rapor kronolojik olarak (tarihler itibarıyla) hazırlanarak Genel Müdürlüğe gönderilir.

a)İzin verilmeyen uygulamanın tespiti durumunda:

- Kontrol ve denetim sonuçlarının olumsuz olması halinde İl Müdürlüklerince 5179

sayılı Kanununun 29. maddesinin (ı) bendi kapsamında yasal işlem uygulanır.

- Kalıntı İzleme Yönetmeliği'nin 15. madde (b) bendinde belirtilen çalışmaları yürütülür. Yapılan araştırmalarda alınan numunelere ait analiz ücretleri ve numune nakliye bedelleri çiftlik sahibi tarafından ödenir.

- Şahit numunenin olumlu olması durumunda yedd-i emin bozularak ürünler serbest bırakılır. Diğer durumda Bakanlığa bilgi verilerek aşağıda belirtilen işlemler uygulanır:

- Analizler neticesinde izin verilmeyen uygulama tespit edilirse Kalıntı İzleme Yönetmeliğinin 25. maddesinde belirtilen işlemler başlatılır. Bu işlemler sırasında çiftliğin devamını sağlayacak sayıda yavru tesiste bırakılır.

- Aynı mal sahibine ait diğer çiftliklerin bulunması durumunda bu çiftliklerin adres bilgilerini isteyerek bu çiftliklerde de söz konusu Kalıntı İzleme Yönetmeliği'nin 15. madde (b) bendinde belirtilen araştırmaları başlatır. Bu çiftliklerin başka bir İl Müdürlüğüne bağlı olması durumunda bu çalışmaların yürütülmesi ilgili İl Müdürlüğünden istenir.

- Uygulamanın bir veteriner hekim tarafından yapıldığının belgelenmesi durumunda bu uygulamayı nasıl gerçekleştirdiği ve uygulanan ürünü nereden temin ettiği veteriner hekime sorulur. Yapılan inceleme sonucunda yasa ihlali tespit edilirse 3285 sayılı Kanun gereği yasal işlem yapılır.

- Yasaklı maddenin temin edildiği yer tespit edildi ise; satış yapılan yerin eczane ve ilaç deposu olması durumunda Sağlık Bakanlığı İl Sağlık Müdürlüğü ile bağlantı kurarak ilaç piyasadan toplatılır ve Savcılığa suç duyurusunda bulunulur.

b) Maksimum kalıntı limitlerinin aşılması durumunda:

- Yapılan incelemede ilaç atım süreleri tamamlanmadan çiftlikten gıda olarak kullanılmak veya işlenmek üzere hayvan veya hayvansal ürün çıkışının yapıldığının belgelenmesi durumunda, çiftlik sahibi ve işyeri yöneticisi hakkında 5179 sayılı Kanunun 17'nci maddesinde belirtilen işyeri sorumluluğu ile ilgili hükümlere uymamaktan gerekli yasal işlem başlatılır.

- Eğer hayvanlar halen çiftlikte bulunuyor ise, söz konusu hayvanların ve bu hayvanlardan elde edilecek ürünlerin satışı durdurulur ve bu partiler için denetçi tarafından alınan kontrol numunesinin, tesis tarafından ücreti ödenmek kaydıyla, Ulusal Referans Laboratuvarında yaptırılan analiz raporunun uygun olması durumunda satışına izin verilir.

- Maksimum kalıntı limitlerinin tekrarlanan ihlalleri durumunda, bu çiftlikte 6 ay süre ile sıkılaştırılmış denetim tedbirleri uygulanır.

c) Ağır metal ve mikotoksin tespitinde:

Çiftlikte üretilen ürünlerde bu değerlerin yükselmesine neden olabilecek faktörler araştırılır. Bu kapsamda;

- Ağır metal bulaşma kaynakları ve yem muhafaza koşulları incelenir.

- Çiftlikte kullanılan suyun içme suyu kalitesinde olup olmadığı çiftlik tarafından yaptırılan analiz raporları üzerinden kontrol edilir. Balık çiftliklerinde yetiştiricilik suyunun analiz raporları incelenir.

- Satın alınan yemlerle ilgili ağır metal ve mikotoksinlere ilişkin kontrollerin yapılıp yapılmadığı araştırılır.

- Ağır metaller ve mikotoksin açısından kontrol yapılmıyorsa; çiftlikte kullanılan sularda ve yetiştiricilik sularında ağır metal analizlerinin 6 ayda bir yaptırılması ve satın alınan yemlerde ağır metal ve mikotoksinler açısından kontrollerin yapılması uyarı mektubu ile istenir.

- Olumsuzluk tespit edilen partileri temsil eden ürünlerin gıda olarak satışına izin verilmez.

- Sütte Aflatoksin M1 tespiti durumunda, yukarıda belirtilen işlemlere ilaveten çiftlikte yemle ilgili denetim yapılır ve Yem Numunesi Alma Yönetmeliği'ne uygun numune alımı sağlanarak bu numunede Toplam Aflatoksin (B1+ B2+ G1+G2) analizi istenir.

d) Yem numunelerinde olumsuzluk tespitinde:

- Kapalı torbada olumsuzluk çıkması durumunda 1734 sayılı Yem Kanunu'nda belirtilen hususlar yem fabrikası için uygulanır.

- Sorumluluğu çiftliğe ait olan siloda depolanan yemde olumsuz sonuç çıkması durumunda, bu yemin hayvan beslemesinde kullanılmasına izin verilmez. Depolama şartlarının düzeltilmesi için en fazla 6 aylık bir süre verilir. Süre sonunda yeniden denetim yapılır.

- Siloya yem temin eden yem fabrikasında bu maddeler açısından kontrol ve denetim yapılması İl Müdürlüğüne arz edilir. Yem fabrikasının denetiminde fabrikadan Yem Mevzuatında belirtilen usullere uygun olarak yeni numune alımı yapılır ve analiz için konuda görevli laboratuvara numune gönderimi yapılır. Olumsuzluk durumunda 1734 sayılı Yem Kanunu gereği yasal işlem uygulanır.

- Yem fabrikasının başka bir ilde faaliyet göstermesi durumunda bağlı bulunduğu İl Müdürlüğüne yazı ile bilgi verilerek gerekli kontrollerin Yem Mevzuatına göre yapılması istenir.

B- İşleme, toplama ve paketleme tesislerinde:

- Yapılan denetimlerde tesis izlenebilirliği sağlamadıysa, tesisin izlenebilirliği sağlayamadığının belgelenmesi durumunda "Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik" gereği 5179 sayılı Kanunun 16'ncı maddesinde belirtilen izlenebilirlikle ilgili hükümlere uymamaktan yasal işlem başlatılır.

- Yapılan denetimlerde tesis otokontrol analizlerini gerçekleştirmediğinin belgelenmesi durumunda; "Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik" gereği anılan yönetmeliğin 8. Madde hükümlerine göre tesis belirtilen konularda otokontrol yapmıyor veya yaptırmıyor ise bu işyeri hakkında 5179 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde belirtilen işyeri sorumlulukları ile ilgili hükümlere uymamaktan yasal işlem başlatılır.

- Olumsuzluk tespit edilen maddeyi içeren partinin üretimde kullanıldığının belgelenmesi durumunda Gıda Kontrol Mevzuatında belirtilen hükümler uygulanır. Tekrarlanan ihlallerde tesis gıda kontrol programında sıkı denetime alınır.

- Otokontrol analizleri yapan tesisler tarafından olumsuz sonuç bildirilmesi durumunda tesise gidilerek bu ürünü sağlayan tedarikçi ve/veya üreticiye ait olan o partiden denetim numunesi alınır ve analiz için laboratuvara gönderilir. Denetimde pozitif tespit yapılması halinde ürünü üreten işyeri veya üretici için Gıda Kontrol Mevzuatında belirtilen hükümler uygulanır.

3. Sıkılaştırılmış Denetim Programı

- Sıkılaştırılmış denetim programı izin verilmeyen uygulamanın tespitinde 12 ay süre ile, maksimum kalıntı limitlerinin tekrarlanan ihlali durumunda ise 6 ay süre ile olumsuzluk tespit edilen madde grubu üzerinden uygulanır.

- Sıkılaştırılmış denetim programında olan çiftlikler en az iki ayda bir olmak üzere kayıtlar üzerinden ve yerinde hayvan kontrolleri yapılarak denetlenir.

- Bu çiftlikten bir ay süre ile her hafta bir numune alımı gerçekleştirilir. Analiz sonuçlarında bir olumsuzluk tespit edilmez ise numune alımı durdurulur. Diğer denetimler sürdürülür. Bu denetimlerde şüphe edilmesi durumunda yeniden numune alımı yapılır.
- Sıkılaştırılmış denetim programı kapsamında alınan numuneler için analiz amacıyla “Kalıntı İzleme-geri izleme-sıkılaştırılmış denetim” yazılır.
- Olumsuzluk durumunda tespit edilen maddeye uygun yasal işlem yapılır.

4. Şüpheli Numuneler:

İl Müdürlüğü denetçileri kalıntı izleme planları ile ilgili çalışmalarını yürütürken elde ettikleri bulguları doğrulama ve desteklemek amaçlı olarak plan dışı numune alımı yapılabilir. Bu tür numune alımlarında laboratuvara yazı gönderimi yapılırken üst yazıda “kalıntı izleme-şüphe” talebi belirtilir.

İl Müdürlüğü ihbar bildirimlerini dikkate alır. İhbar edilen üreticiye ait partiye ait analiz sonuçlarını tesis verileri üzerinden kontrol eder. Gerekli görürse tesisten numune alımı yaparak analizin tekrarını isteyebilir. Denetçi ihlalin varlığına kanaat getirdiyse, şüpheli partiden numune alarak “kalıntı izleme-şüphe” ibaresini yazarak ihbar edilen analiz için konuda görevlendirilmiş laboratuvarında resmi numune gönderimini yapar ve söz konusu partinin gıda olarak kullanımını engeller. Gelen analiz sonuçları bu durumu doğrulaması durumunda resmi numuneler için yapılan uygulamalar çerçevesinde çalışmalar yürütülür.

VIII. YIL SONU VE ARA RAPORLARININ HAZIRLANMASI

- İl Müdürlükleri ve laboratuvarlar gerçekleştirdikleri faaliyetleri her yıl Ocak-Mart, Nisan-Haziran, Temmuz-Eylül ve Ekim-Aralık dönemlerini kapsayacak şekilde dört ayrı rapor olarak gönderir. Rapor gönderimi, dönem bitişini takip eden ilk ayın 10'una kadardır. Buna ilaveten Bakanlıkça talep edildiği zamanlarda da ilave rapor gönderilir.

- İl Müdürlükleri Ek 2-8'de verilen forma uygun olarak düzenledikleri dönemsel raporlarını; her bir ürün bazında, yıllık kalıntı izleme planlarında olduğu gibi her bir aktif madde grubu için ayrı raporlar.

- Laboratuvarlar dönem raporlarını ve yıl sonu raporlarını Ek 3-1 ve Ek 3-2'de verilen forma uygun olarak hazırlar.

- Kontrol ve denetimlere ait sonuçlar yasaklı bir maddenin varlığını gösteriyorsa, durum derhal Bakanlığa yazılı olarak iletilir ve İl Müdürlükleri tarafından bu konuda yürütülen çalışmalar hakkında Genel Müdürlüğe düzenli bilgi verilir.

- Laboratuvarlar her yılın en geç 30 Kasım'ı itibariyle bir sonraki yıl için çalışmayı planladıkları metotlara ait bilgileri Ek 3-3'te belirtilen forma uygun olarak raporlar ve Genel Müdürlüğe gönderir.

EKLER

Ek 1 Çiftlikte Tutulması Gereken Kayıtlar

- Ek 1-1 Su Ürünleri Yetiştiricilik Çiftliklerinde Tutulacak Kayıtlar
- Ek 1-2 Kesime Gönderilen Kanatlı Hayvanlara Ait Bilgi Formu
- Ek 1-3 Satışı Yapılan Hayvansal Ürüne Ait Bilgi Formu

Ek 2 İl Müdürlüğü Tarafından Düzenlenmesi Gereken Form ve Belgeler

- Ek 2-1 İl Müdürlüğü Numune alma Program Formu
- Ek 2-2 Numune Alma Tutanağı
- Ek 2-3 Numune Alma Etiketi
- Ek 2-4 Numune Alma Kayıt Defteri
- Ek 2-5 Su Ürünleri Yetiştiricilik Çiftliklerinde Kalıntı İzleme ve Denetim Formu
- Ek 2-6 Geri İzleme Çiftlik Uyarı Mektubu
- Ek 2-7 Tebligat
- Ek 2-8 İl Müdürlüğü İzleme Numuneleri Dönem Rapor Formu
- Ek 2-9 Laboratuvar Pozitif Kalıntı Bulgusu Bildirim Formu
- Ek 2-10 İl Müdürlüğü Pozitif Kalıntı Bulgusu Bildirim Formu

Ek 3 Laboratuvarlar Tarafından Düzenlenmesi Gereken Formlar

- Ek 3-1 İl Bazında Üç Aylık Dönem Rapor Formu
- Ek 3-2 Laboratuvar Yıllık Rapor Formu
- Ek 3-3 Analiz Bazında Metot Bilgileri Formu

Ek 1-1

SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİK ÇİFTLİK KAYITLARI

KULLANILAN YEM KAYITLARI

Tarih	Kafes ve Havuz No	Yem Cinsi	Miktarı	Yem Analiz Kayıt No	Açıklamalar

AŞI KAYITLARI

Tarih	Yaşı (Gün/Hafta)	Uygulanan Aşılar			Ölüm Oranı % (x)	Sonuç
		Aşı Türü	Uygulama Yöntemi	Dozu		

(x): Aşı sonrası

SAĞLIK KONTROL KAYITLARI

Kontrol Tarihi	Ürünün Ortalama Ağırlığı (Gr)	Ürünün Sağlık Durumu		
		Hastalıklı ise Görülen Belirtiler	Ölüm Oranı	Teşhis

OTOKONTROL AMAÇLI KALINTI KAYITLARI

KALINTI KATEGORİSİ (Bakılan Parametreler İşlenecek)	Numune Alma Tarihi	Ürün Türü	Ortalama Ağırlığı (gr)	Numune Numarası	Analiz Tarihi	Analiz Sonucu Tespit Edilen Miktar	Değerlendirme

ÜRÜN GİRİŞ/ÇIKIŞ TAKİP KAYITLARI

Ürün (Yumurta/Larva/Yavru Balık/Balık) Temini			Pazara Sunum			
Tarih	Temin Edilen Firma Adı	Adet/Miktar	Tarih	Hasat Yapılan Havuz/Kafes No	Adet/Miktar	Gönderilen Yer

Ek 1-2

KESİME GÖNDERİLEN KANATLI HAYVANLARA AİT BİLGİ FORMU

Kümes Sahibinin Adı-Soyadı	
Hayvan Türü	
Kesime Gönderilecek Hayvan Sayısı	
Kümes No	
Adresi	
Hayvanların Beslenmesinde Kullanılan Yemlerin Hazırladığı Firma veya Tesis İsimleri	
Yemlerde kullanılan büyütmeye faktörü, antikoksidiyal veya VIP'lerin adı, kullanıma başlama ve bitiş tarihleri	<u>Adı</u> _____ <u>Başlangıç Tarihi</u> <u>Bitiş Tarihi</u>
Hayvanlara Uygulanan Tıbbi Müstahzarlar ve Uygulama Tarihleri	<u>Adı</u> _____ <u>Uygulama Tarihi</u>
Yapılan Aşıların İsmi, Tipi ve Uygulama Tarihleri	<u>Adı</u> _____ <u>Tipi (Canlı/Ölü)</u> <u>Uygulama Tarihi</u>
Kümeden Sorumlu Veteriner Hekimin Hayvanların Sağlığı Hakkındaki Değerlendirmesi ve Varsa Laboratuvar Sonuçları	
Planlanan Kesim Tarihi	

Not: 1-İhracat ön izni verilen kesimhane ve/veya kombinayla çalışan kümeslerde, bu form kümeden sorumlu veteriner hekim tarafından doldurulup, imzalanacaktır.

Sorumlu Veteriner Hekim veya Kümes Sorumlusu
(Adı soyadı-Tarih-İmza)

Ek 1-3

SATIŞI YAPILAN HAYVANSAL ÜRÜNE AİT BİLGİ FORMU

Çiftlik Sahibinin Adı-Soyadı	
Hayvan Türü	
Ürünün Elde Edildiği Hayvan/Kovan Sayısı	
İşletme No	
Adresi	
Hayvanların Beslenmesinde Kullanılan Yemlerin Hazırlandığı Firma veya Tesis İsimleri	
İlaçlı Yem kullanıldı ise Yemlerde Kullanılan VIP'lerin Adı, Kullanıma Başlama ve Bitiş Tarihleri	<u>Adı</u> _____ <u>Başlangıç Tarihi</u> _____ <u>Bitiş Tarihi</u> _____
Hayvanlara Uygulanan Tıbbi Müstahzarlar ve Uygulama Tarihleri*	<u>Adı</u> _____ <u>Uygulama Tarihi</u> _____
Yapılan Aşıların İsmi, Tipi ve Uygulama Tarihleri*	<u>Adı</u> _____ <u>Tipi (Canlı/Ölü)</u> _____ <u>Uygulama Tarihi</u> _____
Çiftlikten Sorumlu Veteriner Hekimin Hayvanların Sağlığı Hakkındaki Değerlendirmesi ve Varsa Laboratuvar Sonuçları	

İşletme süt sığırları işletmesi ise ilaç uygulaması yapılmış süt sığırının Kulak Küpe Numaraları yapılan her ilaç için belirtilecektir.

Sorumlu Veteriner Hekim/Çiftlik Sorumlusu/Üretici
(Adı soyadı-Tarih-İmza)

EK 2-1

..... İL/İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ
CANLI HAYVAN VE HAYVANSAL ÜRÜNLERDE KALINTI İZLEME PLANLARINA AİT
YILLIK KONTROL VE DENETİM PROGRAMI

Kontrol ve Denetim Yılı:

Düzenleme Tarihi ... / ... / ....

Ürün Adı	Analizi İstenen Madde adı*	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
SÜT													
BAL													
KANATLI													
YUMURTA													
SUÜRÜNLERİ													

*: Her bir ürün grubu için Genel Müdürlük tarafından gönderilen yıllık planlarda verilen her bir sütun tek bir satırda belirtilecektir. Tablodaki satır sayısı buna göre düzenlenecektir.

Kontrol Şube Müdürü Adı Soyadı :
İmzası :**Hayvan Sağlığı Şube Müdürü**Adı Soyadı :
İmzası :**İl Müdürü**Adı Soyadı :
İmzası :

Ek 2-2

T.C.
TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
.....İL/İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ
NUMUNE ALMA TUTANAĞI

Numune Kod Numarası :
Numunenin Alındığı Tesis/çiftliğinAdı :
Tutanak Tarihi :
Tutanak No :
Numune Alış Sebebi : Kalıntı İzleme
İzleme
Geri izleme
Şüpheli

Kontrol ve Denetimin Dayanağı : Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmelik

NUMUNENİN

Cinsi ve Türü :
Numunenin Alındığı Kafes, Havuz, :
Ofşor, Kümes Vb. (Çiftlik numuneleri için)
Parti no, Seri no ve Büyüklüğü :
Hayvanın Yaşı :
Hayvanın Ağırlığı :
Ambalaj Şekli :
Numune Miktarı :
Gönderilen Laboratuvar :
AÇIKLAMALAR

Yukarıda tanımlanan numune tesis/çiftlik sahibi, sorumlu müdürü veya vekili ..... 'nin huzurunda .....adet alınarak, ... Valiliği/Kaymakamlığı İl Müdürlüğü/İlçe Müdürlüğü mühürü ile mühürlenmiş ve işbu tutanak tarafımızdan imza edilmiştir.

İL/İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ YETKİLİSİ

Adı Soyadı : Adı Soyadı :
Unvanı : Unvanı :
İmza : İmza :

İŞYERİ ADINA YETKİLİ VE SORUMLU KİŞİ

Adı Soyadı : Adı Soyadı :
Unvanı : Unvanı :
İmza : İmza :

Ek 2-3

T.C.
TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
.....İL/İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ

NUMUNE ALMA ETİKETİ

Numune Alma Tutanağının

Numarası :
Tarihi :

Numunenin

Kod Numarası :
Cinsi¹ :
Türü² :
Miktarı :
Alındığı Tarih :
Ambalaj Şekli :
Alış Sebebi* : Kalıntı İzleme
İzleme
Geri izleme
Şüpheli

*Uygun olan işaretlenecektir.

Numunenin Gönderileceği Laboratuvar :

Talep Edilen Analizler :

İL/İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ YETKİLİSİ

Adı Soyadı : Adı Soyadı :
Unvanı : Unvanı :
İmza : İmza :

İŞYERİ ADINA YETKİLİ VE SORUMLU KİŞİ

Adı Soyadı : Adı Soyadı :
Görevi : Görevi :
İmza : İmza :

¹ : Bal, süt, balık, yem, kanatlı (kas, plazma, karaciğer vb), büyükbaş, küçükbaş (kas, plazma, karaciğer, idrar vb), yumurta'dan uygun olan yazılacak

² : Balık numuneleri için balık türü (çipura/levrek/alabalık vb.), kanatlı numuneleri için (hindi/ broiler), süt, büyükbaş ve küçükbaş numuneleri için (koyun/ keçi./sığır vb.) yazılacak

**SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİK ÇİFTLİKLERİNDE KALINTI İZLEME VE DENETİM
FORMU**

İli		İlçesi	
Denetim Tarihi			
Denetlenen Çiftliğin	Adı :		
	Ruhsat Numarası :		
	Ruhsat Tarihi :		
	Adresi :		
	Yetiştirilen Ürün Türü :		
	<u>Cipura</u>	<u>Levrek</u>	<u>Alabalık</u>
	<u>Somon</u>	<u>Diğer</u>	
	Proje Kapasitesi :		
	Fiili Kapasite :		
SORULAR			
I-Genel Hususlar			
1- Çiftliğe ait (Kafes/Havuz/Kuluçkahane) yerleşim planı var mı?	Evet ☐	Hayır ☐	
2- Ürünlerin izlenebilirliği sağlanıyor mu? (nereden alındığı, nereye satıldığı vb.)	Evet ☐	Hayır ☐	
3- Kalıntı İzleme Genelge hükümleri doğrultusunda kayıtlar tutuluyor mu?	Evet ☐	Hayır ☐	
4- Ürün geri çekme prosedürü oluşturulmuş mu?	Evet ☐	Hayır ☐	
5- Otokontrol amaçlı (ürün, yem, su vb.) analiz yapıyor mu?	Evet ☐	Hayır ☐	
6- Yetiştiriciler, faaliyetlerine ilişkin Bakanlığımız mevzuatı hakkında bilgi sahibi mi?	Evet ☐	Hayır ☐	
II- İlaç, Kimyasal, Dezenfektan, Aşı Kullanımına İlişkin Hususlar			
7- Çiftlikte kullanımına izin verilmeyen maddeler (yasaklı maddeler, malaşit yeşili, ruhsatsız ilaç vb.) bulunuyor mu?	Evet ☐	Hayır ☐	
8- Çiftlik denetimi sırasında izin verilmeyen uygulamalara yönelik şüphe uyandırıcı bir durum var mı?	Evet ☐	Hayır ☐	
9- Üzerinde etiket olmayan ilaç, dezenfektan, aşı ve kimyasal maddeler bulunuyor mu?	Evet ☐	Hayır ☐	
10- Veteriner ilaç kullanımına ilişkin yazılı prosedür oluşturulmuş mu?	Evet ☐	Hayır ☐	
11- Çiftlikte kullanılan ilaçların reçeteleri muhafaza ediliyor mu ?	Evet ☐	Hayır ☐	
12- İlaç, kimyasal, dezenfektan, aşı gibi maddeler herkesin ulaşamayacağı kontrollü uygun bir yerde muhafaza ediliyor mu?	Evet ☐	Hayır ☐	
13- Çiftlikte kullanılan ilaç, kimyasal, dezenfektan vb. maddelerin depoya giriş-çıkış kayıtları tutuluyor mu?	Evet ☐	Hayır ☐	
III-Yem Kullanımına İlişkin Hususlar			
14- Yem muhafaza depoları dış ortamdan gelecek etkileri önleyecek yapıda mı?	Evet ☐	Hayır ☐	
15- Yem muhafaza depoları yemin uygun şartlarda saklanması sağlayacak koşulları sağlıyor mu? (temizlik, rutubet vb.)	Evet ☐	Hayır ☐	
16- Depolarda yemler düzgün istiflenmiş mi? (düzen, yemlerin altında palet bulunup bulunmadığı, duvar ve tavanla temas edip etmediği vb.)	Evet ☐	Hayır ☐	

17- İlaçlı yem kullanılıyor ise bu yemler 2005/12 sayılı İlaçlı Yem Tebliği'ne uygun olarak hazırlanmış mı?	Evet ☐	Hayır ☐
DENETÇİ KANAATI :		

FORMUN DEĞERLENDİRMESİ :

1- 7'nci sorunun cevabı "**Evet**" ise, yasaklı maddeye el konulur, durum tutanakla tespit edilerek ilgili mevzuat doğrultusunda yasal işlem yapılır. Çiftlik ürünleri şüpheli kabul edilerek numune alınır. Numune sonucu gelinceye kadar çiftlik ürünlerinin piyasaya sunumunun engellenmesi açısından menşe belgesi düzenlenmez. Analiz sonucuna göre ilgili mevzuat doğrultusunda yasal işlem yapılır.

2- 8'inci ve 9'uncu soruların cevaplarından en az biri "**Evet**" ise, çiftlik ürünleri şüpheli kabul edilerek numune alınır. Numune sonucu gelinceye kadar çiftlik ürünlerinin piyasaya sunumunun engellenmesi açısından menşe belgesi düzenlenmez. Analiz sonucuna göre ilgili mevzuat doğrultusunda yasal işlem yapılır.

3- 2'nci, 3'üncü ve 4'üncü soruların cevaplarından en az biri "**Hayır**" ise çiftlik yetkilileri uyarılarak, bir sonraki denetime kadar bu olumsuzluğun giderilmesi istenir. Olumsuzluğun giderilmemesi veya tekrarı durumunda izlenebilirlik sağlanamadığından ilgili mevzuat doğrultusunda yasal işlem yapılır.

4- 17'nci sorunun cevabı "**Hayır**" ise, ilgili mevzuat doğrultusunda yasal işlem yapılır. Ayrıca çiftlikteki ürünler şüpheli kabul edilerek numune alınır. Numune sonucu gelene kadar, çiftlik ürünlerinin piyasaya sürümünün engellenmesi açısından menşe belgesi düzenlenmez.

5- Yukarıda belirtilen soruların dışındaki soruların cevaplarından en az biri bile "**Hayır**" ise ve "Denetçi Kanaati" bölümünde olumsuzluğun yer alması durumunda çiftlik yetkilileri uyarılarak, bir sonraki denetime kadar bu olumsuzluğun giderilmesi istenir. Olumsuzluk giderilmezse çiftlik ürünlerinin piyasaya sunumunun engellenmesi açısından menşe belgesi düzenlenmez.

Denetçilerin :

Çiftlik Yetkilisinin/Çalışanının :

Adı, soyadı :

Adı, soyadı :

Adı, soyadı :

Ünvanı :

Ünvanı :

Ünvanı :

İmzası :

İmzası :

İmzası :

T.C.
..... VALİLİĞİ
TARIM İL/İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı :

Konu: Geri İzleme Çiftlik Uyarı Mektubu

[Tarih]

[Ad ve Adres]

Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmelik gereği ..... adresinde bulunan ..... tesisinizden .../.../..... tarihinde kalıntı izleme amaçlı alınan ..... numunenizde ..... maddesinin kalıntısı tespit edilmiştir. Numune çiftliğinizden gönderilen/çiftliğinizde bulunan hayvanlardan/hayvansal ürünlerden/yem/içme suyundan alınmıştır.

Tespit edilen kalıntı nedeniyle Bakanlığımız denetçileri çiftliğinizdeki uygulamalarınızı kontrol edecek ve yukarıda anılan Yönetmelik gereği kalıntı oluşma nedenlerini araştıracaktır.

Çiftliğinizde üretilmiş olan bir hayvanın, hayvan dokusunun ya da hayvansal üründe izin verilmeyen bir maddenin varlığı/kullanımına izin verilen maddenin kalıntısının izin verilen seviyeyi aşması, bu ürünlerin birincil ürün işleyen satışı ya da kesilmek/işlenmek üzere gönderilmesi yasa ihlalidir. Bu durum, aynı zamanda, çiftliğinizdeki ilaç uygulamalarınızın da iyi yönetilmediğini göstermektedir. Bu nedenle kullanmakta olduğunuz ilaçlarla ilgili ilaç atım süresinin uzunluğu hakkında bir şüpheniz varsa veteriner hekime danışmak zorundasınız.

Mevzuatımız gereği çiftliğinizdeki veteriner ilaç uygulamaları ilaç atım sürelerinin gözlemlendiğine dair bilgileri içerecek şekilde kayıt altına alınmalı, ayrıca hayvan, hayvansal ürün ve kullanılan ilaçlarla ilgili giriş çıkış kayıtları düzenli olarak tutularak ve kayıtlar 5 yıl süreyle saklanmalıdır. Aksi taktirde, Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik gereği kayıtların tutulmaması, hatalı veya eksik tutulması, ilaç atım sürelerinin gözlenmemesinin tespiti durumunda Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 5179 Sayılı Kanun gereği 5.000 TL para cezası uygulanacak, eylemin tekrarı halinde para cezası iki kat arttırılacaktır.

Bu uyarıya neden olan numune izleme amaçlı olarak alındığından yapılan tespit için herhangi bir yasal işlem başlatılmayacaktır. Bununla birlikte, çiftliğinizde geri izleme amaçlı olarak bir denetim başlatılacaktır. İzlemede yasaklı madde ihlali tespit edilmiş ise; istatistiki metot kullanılarak numune alınacak, en az bir numune sonucunun ihlali doğrulaması halinde tüm kontrol giderleri işletmeniz tarafında ödenecektir. İstatistiki metotla alınan numunelerin yarısı veya daha fazlasının ihlali doğrulaması halinde; işletmenizdeki bütün hayvanların kontrolü veya bu hayvanların müsaderesi arasında seçim yapmanız gerekecektir. Ayrıca, alınan numune/numunelerde yasa ihlalinin tespiti durumunda; 5179 sayılı Kanun gereği sağlığın korunması ile ilgili yasakları ihlâl eden gerçek kişiler veya tüzel kişiliğin yasal temsilcileri üç aydan altı aya kadar hapis ve 5.000 TL'den 20.000 TL'ye kadar ağır para cezasıyla cezalandırılarak malların müsaderesine karar verilecektir. Bu nedenle gelecekte hayvanlarınızdan elde edilecek olan et veya diğer hayvansal ürünlerde yasal olmayan bir kalıntının bulunmaması için gerekli kontrolleri yapmak üzere veteriner hekiminize danışarak gerekli önlemleri alınız.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

İl Müdürü

T.C.
..... VALİLİĞİ
TARIM İL/İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı :
Konu :

... / ... / ...

[İşyeri Adı- Adresi]

.../.../.... tarih .....Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ..... sayılı
.....Kanun Gereği, Müdürlüğümüz kontrol ve denetim ekibi tarafından ...../...../....
tarihinde işyerinizde yapmış olduğu kontrol ve denetim sonucu aldığı
.....numunesinde, yapılan muayene ve analiz sonucunda tanzim edilen raporların
..... ve ilgili mevzuata uygun olmadığı görülmüştür.

İlişikte örneği bulunan .../.../..... tarih ve ..... sayılı muayene ve analiz raporlarının
işyerinize tebliğ edildiği tarihten itibaren ..... gün içinde rapora itiraz etme hakkınız bulunmakta olup
edilmediği takdirde ..... sayılı ..... Kanun Gereği hakkınızda yasal işlem uygulanacaktır.

İşyerinizce analiz raporlarına itiraz edilmesi halinde itirazın dilekçe ile Müdürlüğümüze yapılması
ve bu dilekçede ve şahit analizin hangi laboratuvarıda yaptırılmak istendiğinin (Bakanlıkça
belirlenecek Avrupa Birliği Referans/akredite laboratuvarı veya ilk analizin yapıldığı Ulusal Referans
laboratuvarı) belirtilmesi gerekmektedir. Bu durumda şahit numune, Bakanlığımızca görevlendirilen
yurtiçi/yurtdışı yetkili bir laboratuvara gönderilecektir. Analiz ücreti ve gönderi masrafları işyerinizce
karşılacaktır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

İl / İlçe Müdürü

EK :

Muayene ve Analiz Raporu (1 adet)

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
..... İL/İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ
..... AYLARINA AİT KALINTI İZLEME DEĞERLENDİRME FORMU

Ürün Grubu	Talep Edilen Analiz *	Dönem Numune Sayısı		Bir Önceki Döneme ait olan bu dönemde sonucu gelen Numune Sayısı	Bu dönemde sonucu gelen toplam numune sayısı	Analiz Raporu Uygun Olmayan Numune Sayısı
		Planlanan	Gerçekleşen			
Süt						
Bal						
Kanatlı						
Yumurta						
Su ürünleri						

*: Her bir ürün grubu için Genel Müdürlük tarafından gönderilen yıllık planlarda verilen her bir sütun tek bir satırda belirtilecektir. Tablodaki satır sayısı buna göre düzenlenecektir.

Ek 2-9 (Sayfa 1)

Ulusal Kalıntı Kontrol Planı Uyarınca Yapılan Kalıntı İncelemesi

Yıl

- Pozitif Kalıntı Bulgusu Bildirim Formu -

Laboratuvar Tarafından Doldurulacaktır.

Pozitif Kalıntı Bulgusu Bildirim Formu (iki sayfalık) sınır değerinin veya değerlendirme ölçütünün aşıldığı durumlarda; yasaklı bir maddeyle dair yapılmış her bulguda; kullanımına izin verilmeyen bir yem katkı maddesinin belirlendiği veya bu konularda herhangi bir şüphenin olduğu durumlarda doldurulur. Geri izleme tamamlandığında İl Müdürlüğü, Bildirim Formunu (1 ve 2. sf) doldurur ve KKG'ne (Akay Cad., No: 3, 06100 Bakanlıklar, Ankara, Faks: 0312 4179251) gecikmeksizin faks ve posta ile gönderir. Pozitif kalıntı bulgusu bir başka il sınırları içerisinde geri izleme yapılmasını gerektiriyor ise, geri izleme talebinde bulunacak İl Müdürlüğü (İM) bildirim formunun sadece 1. sayfasını doldurur ve geri izlemeyi yapacak İM'ne ve KKG'ye gecikmeksizin gönderir. Bu durumda geri izlemeyi tamamlayan İM, çalışma bittikten sonra bu formun 1 ve 2. sayfasına doldurur ve ilk izlemeyi yapan İM'ne ve KKG'ne gecikmeksizin bildirir. Aynı işletmeden gelen bir numunede birden fazla pozitif bulgu olması halinde, eğer yer yeterli ise sadece bir tane bildirim formu kullanılır.

1. İşlem Numarası* (İl Müdürlüğü tarafından verilen)

*:Bu numara, geri izleme çalışmalarının başlatılmasına neden olan izleme numunesinin kod numarasıdır ve 2inci sayfa için düzenleme

Biçimlendirilmiş: Sola

2. Numuneyi Alan İl Müdürlüğü

3. Analizi Yapan Laboratuvar Adı

4. Numunenin Alındığı Yer ve İşletme Sicil Numarası**

** : İM tarafından doldurulacaktır

5. Bildirim Yapılma Sebebi

6. Numune Alma Amacı*

* İlk bildirim yapıyor ise bu formun sadece Sayfa 1'i doldurulacaktır. Diğer Durumlarda, pozitif sonuçların bu formla bildirimini tespit edilen maddenin varlığı teyid edildikten sonra ve tespit edilen değer MKL'nin üzerinde ise yapılacaktır.

7. Geri İzleme Numunesinin Alındığı Yer**(4. madde dip notu)

8. Hayvan Çeşiti (Diğer ise yan hücreye çeşit yazılır)

9. Irkı (anabolik ajan tespiti yapıldığında)

10. Geri İzleme Numune Alma Tarihi

11. Orijin Üreticinin Bağlı Olduğu İl Müdürlüğü

12. Orijin Üreticinin İlçesi

13. İşletme Numarası

14. Metot Bilgileri

İzleme Metodu* (Madde 15'deki tablonun satırları)

*: İki ayrı metot kullanıldığı ise her iki kolon

da işaretlenir.

Doğrulama Metodu

Numune Kod No	Hayvan kimliklemesi (Örn. Kulak Küpe Numarası/ürün lot numarası)	Cinsiyeti	Gebelik durumu	Ay olarak yaş	Sadece kesinleşmiş ve laboratuvar analizi ile doğrulanarak teyid edilmiş analiz sonuçları yazılabilir.			
					Varlığı ispatlanmış Madde veya Maddeler	Matriks	Miktarı	Ölçüm belirsizliği (+/-)

Biçimlendirilmiş Tablo

Silinmiş: ¶
¶
¶

16. Numune kusurlu bulundu mu?*

*:Hangi numunede kusur bulundu belirtiniz

Biçimlendirilmiş Tablo

17. İzleme Numunesinin Raporlama Tarihi

18. Geri İzleme Numuneleri Raporlama Tarihi

19. Formu Düzenleyen Kişi Bilgileri

Silinmiş: ¶

Silinmiş: ¶
¶

Not: Bu form, Genel Müdürlüğümüz <http://www.kkgm.gov.tr/genel/birimfaal.html> resmi web adresinde güncellenmektedir.

- Pozitif Kalıntı Bulgusu Bildirim Formu -**Üretici işletme denetimini yapmakla yetkili olan İl Müdürlüğü tarafından doldurulacaktır**

Dikkat : Bu formun 2 inci sayfa, 1inci maddesinde yer alacak olan numune kod numarasının Ek 2-9 daki formun (sayfa 1), 1inci maddesinde yer alan Numune Kod Numarası ile aynı olması gerekmektedir. Aksi takdirde sayfa 1 ile sayfa 2'nin ilişkilendirilmesi mümkün değildir.

1. Numune Kod No (İl Müdürlüğü tarafından verilen)*
*Buradaki numara 1inci sayfadaki numara ile aynı olmalıdır!
2. Geri İzlemeyi Yapan Birim
3. Geri İzleme Numunesinin Alındığı Yer
4. Varlığı tespit edilen madde ve Kalıntıya neden olan faktörler hakkında bilgi (Gerekli hallerde ayrıca bir rapor tanzim ediniz)

5. ALINAN TEDBİRLER	İşaretleme Yapın	Adet/Önlemler Belirtiniz (gerekli hallerde ayrıca bir rapor tanzim ediniz)		İzlenimler, Notlar
		adedi	adedi/miktarı	
5.1 Numunenin alındığı işletmede denetim yapıldı mı? Kayıtlar Değerlendirdi mi? Geri izleme numunesi alındı mı?				
5.2 Pozitif bulguya rastlanan hayvanlara ve bu hayvalardan elde edilen ürünlere kısıtlama getirilme durumu(Kalıntı İzleme Planlarını (KİP) düzenleyen Yönetmeliğinin 18., 19. veya 20. maddesi gereği)		adedi	adedi/miktarı	
5.3 Yasaklı madde kullanıldığı tespit edilen hayvanlara ömür boyu yasaklama getirildi mi?(3285 sayılı Kanun, 33üncü madde, 8inci bendi gereği)			Yasaklanan hayvan adedi	
5.4 Geri izleme numunesi alınan hayvanlarda pozitif bir bulguya rastlanması durumunda işletmedeki kontrollerin sıklaştırılması/hayvanların geldiği işletmeden numune alınması (KİP Yönetmeliğinin 19. ve 25. maddeleri gereği)			Kontrol altında tutulan hayvan adedi	
5.5 Kesimhanede el konulan hayvan/ürün var mı?			adedi/miktarı	
5.6 Gıda olarak tüketimi uygun olmadığı belirlenen hayvan/hayvansal ürün var mı?			adedi/ miktarı	
5.7 Alınan İdari Önlemler			Belirtin	
5.8 Suç Duyurusu Var mı			Belirtin	
5.9 Yukarıda tarif edilenden başka bir önlem alındı mı?			Belirtin	
6. Genel izlenimler	<input type="text"/>			

7. Tarih
8. İşlemi yapan Denetçi (Hayvan Sağlığı)
9. İşlemi yapan Denetçi (Kontrol Şube)
10. İl Müdürü Yardımcısı (Koordinatör ekip Bşk.)

Not: Bu form, Genel Müdürlüğümüz <http://www.kkgm.gov.tr/genel/birimfaal.html> resmi web adresinde güncellenmektedir

Ek 3-1:

Silinmiş: ¶

İl Bazında Üç Aylık Dönem Rapor Formu**Laboratuvar Adı:****Dönem:**

Ürün Grubu: .....*								
İl Müdürlüğü	Aranan Madde grubu	Dönem İçinde						
		Gelen Sayı	Raporlanan Sayı	Yasal Limit Üzerinde Tespit Yapılan				
				Numune Sayısı	Numune Kod (İl Md. tarafından verilen) Numarası**	Madde**	Tespit Edilen Miktar** (ppb)	Raporlama Tarihi**

* Süt/kanatlı/bal/su ürünleri/yumurta için ayrı ayrı tablolar oluşturulur

** Aynı İl Müdürlüğü için tabloda belirtilen Ürün Grubunda Yasal Limit Üzerinde tespit yapılan numune sayısı birden fazla ise numune kodları aynı hücre içine alt alta gelecek şekilde, tespit edilen madde ve miktar verileri karşılıklarına gelecek şekilde yazılır.

Ek 3-2**Laboratuvar Yıllık Rapor Formu****Laboratuvar Adı:**

Ürün Grubu: .....*					
Aranan Madde grubu	Kalıntıya Sebep Olan Madde	Numune Sayısı		Mevzuatta Belirlenen limit [µg/Kg]	Pozitif Kalıntı Tespit Edilen Numune Sayısı (Mevzuatta Belirlenen Limit üzerinde)
		PLANLANAN	TESTEDİLEN		
.....					
(İzleme) **					
.....					
(Doğrulama)					

* Süt/kanatlı/bal/su ürünleri/yumurta için ayrı ayrı tablolar oluşturulur

** Yapılan analiz yalnızca doğrulama analizi ise bu bölüm doldurulmaz.

Ek 3-3: Analiz Bazında Metot Bilgileri Formu**Laboratuvar Adı:****Yıl:****Ürün Grubu:**

Grup Adı	Madde Adı	Uygulanan metot ve tespit limiti				Mevcut Durum*
		İzleme		Doğrulama		
		Metot Adı	Tespit limiti	Metot Adı	Tespit limiti	

*: Valide (tarihi)/Akredite (tarihi) Metot 20.... için öneriliyor diye belirtilecektir.